

วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
Legal Enforcement of the Animals' Protection Law Under
“Prevention of Cruelty to Animals Act B.E. 2557”

อนิสา ม่วงมิ่งสุข และ สุรพล ศรีวิทยา
Anisa Muangmingsook and Surapol Sriwittaya
หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Laws Program, Rangsit University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 (2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และ (3) เพื่อแสวงหาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ให้มีการบังคับใช้ได้อย่างเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้คือ ควรเพิ่มความหมายของการกระทำที่เป็นการทารุณสัตว์ที่ชัดเจนให้ครอบคลุมในทุกกรณี เพื่อมิให้เกิดเป็นข้อพิพาทในภายหลัง ควรมีข้อบัญญัติปัญหาสภาพการทารุณสัตว์ทางกีฬา เช่น ละครสัตว์ ยังไม่มีการนิยามที่ชัดเจน ตลอดจนถึงบทลงโทษ ดังนั้น ต้องมีบทบัญญัติในกรณีดังกล่าวให้ชัดเจนขึ้น การกำหนดให้มีการพิทักษ์สัตว์ที่ได้รับการทารุณกรรม โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับการรับรองถูกต้องเป็นสิ่งที่สมควรกระทำและบัญญัติไว้ในกฎหมายต่อไป

คำสำคัญ: การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ,การคุ้มครองสัตว์,การจัดสวัสดิภาพสัตว์

Abstract

This research paper is written based on qualitative research methodology. The research objectives are (1) compare related international laws and domestic laws on “Prevention of Cruelty to Animals Act B.E. 2557” (2) study the implementation of the law and legal enforcement problems and obstacles under the Act and (3) find out the proper solutions in order to develop and improve the implementation and measurement of the Act. This research mainly studied documentary and doctrine concerns. As a result, the Act should obviously and exhaustively define more on the meaning of torture and penalties, covering all the approaching aspects, to prevent the future controversies and discrepancies. Secondly, the study of the use of circus animals and sports' animals, should define whether or not the uses of the animals are suitable or unsuitable It should

also establish what kind of animals and what species of animals should be legislated and written into the Act in order to specifying the legal duties of certified committees. The jurisdiction of the revised Act must be legally conducted and enacted.

Keywords: prevention of cruelty to animals, animals protection, animal welfare

บทนำ

การที่ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทยยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ประการหนึ่งอาจเกิดจากในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยไม่มีกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ จึงทำให้พบเห็นข่าวการทารุณกรรมสัตว์ปรากฏให้เห็นในสื่อต่างๆอยู่เสมอ แต่เดิมประเทศไทยมีบทบัญญัติที่ใช้ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์กระจายอยู่ตามกฎหมายหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381 และมาตรา 382 (เกียรตินาคิน วังานส์สวัสดิ์, 2551) และพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2532 หรือพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 เป็นต้น ในพระราชบัญญัติต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นบัญญัติให้ความคุ้มครองเฉพาะสัตว์บางประเภทเท่านั้น เช่น สัตว์ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือสัตว์ป่า หรือสัตว์เศรษฐกิจเท่านั้น

ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ขึ้นได้เกิดประเด็นความขัดแย้ง จากความไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมของรายละเอียดในกฎหมาย กล่าวโดยสรุป คือ ประเด็นแรกกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ระบุถึงความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ที่ปล่อยปละละเลยให้สัตว์เลี้ยงออกไปก่อความรำคาญ หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกาย ชีวิต หรือทรัพย์สินของผู้อื่น และประเด็นที่สองคือการที่บุคคลกระทำต่อสัตว์เพื่อเป็นการป้องกันตัวจากการถูกลูกสัตว์ทำร้ายว่าสามารถทำได้ในระดับใด

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่การตีความว่าการกระทำใดที่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมโดยมีผู้แสดงความคิดเห็นใน

ประเด็นนี้ว่า “ทั้งๆ ที่ชื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การป้องกันการทารุณกรรม แต่กลับมีการระบุข้อห้ามการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมโดยไม่มีเหตุอันสมควรเพียงมาตราเดียวเท่านั้นคือมาตรา 20 แต่ข้อยกเว้นให้กระทำทารุณกรรมสัตว์ได้ในมาตรา 21 มีถึง 11 ข้อ”

จากปัญหาความไม่ชัดเจนและความไม่ครอบคลุมของกฎหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาวิจัยปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เพื่อนำผลการวิจัยไปเสนอแนะให้มีการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ของประเทศไทยให้มีความชัดเจนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
3. เพื่อแสวงหาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและ

คุ้มครองสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ให้มีการบังคับใช้ได้ อย่างเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิสัตว์ (animal rights) และ สวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare)

นับแต่อดีตมนุษยได้เชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความกลัว อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นความกลัวที่ต้องเผชิญกับภัย ธรรมชาติ ความกลัวที่จะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนกระทั่งกลัวความตาย มนุษย์ จึงได้พยายามที่จะแสวงหาหลักประกันให้กับตนเอง (อัญชลี จวงจันทร์, 2558) โดยหลักประกันนี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่คิดกันว่ามนุษย์ควรมีสหิธิอะไรบางอย่างที่มีหรือที่ได้มาโดย ธรรมชาติพร้อมกับการเกิด โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ ที่ว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความมีคุณค่า มีวิถีทางแห่งการ ดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง มีความสามารถในการดำรงตน อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมอย่างสมศักดิ์ศรีของ ความเป็นมนุษย์ที่เรียกกันว่าเป็นสิทธิธรรมชาติ (natural rights) ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกฎหมายธรรมชาติ (natural law) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าสิทธิธรรมชาติเป็นบ่อ เกิดหรือที่มาที่สำคัญของสิทธิมนุษยชน (human rights) ใน ปัจจุบัน (อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, 2552) เมื่อมนุษย์ยังได้รับการ คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและนักศาสนาหลายคนจึงเห็นว่า แม้ว่าสัตว์จะมีคุณค่าแตกต่างจากมนุษย์ แต่ก็สมควรที่จะ ได้รับความคุ้มครองเช่นกัน เช่น เบอร์ทราร์ด รัชเชล กล่าวว่าไม่มีเหตุผลใดที่จะกล่าวได้ว่า คุณค่าของมนุษย์สำคัญ กว่าสัตว์ (ธันวรัตน์ โรจนโรวรรณ, 2551) ส่วนกอดฟร็ด โลปนิช เชื่อว่าสัตว์มีจิตวิญญาณหรือจิตสำนึกเช่นเดียวกับ มนุษย์ จิตวิญญาณเป็นสิ่งที่ไม่สามารถถูกทำลายได้ แม้เรา จะมองว่าสัตว์เป็นเพียงเครื่องจักรที่มีร่างกาย และอวัยวะห่อ หุ้ม จนทำให้บ่อยครั้งที่เราทำร้ายหรือทำลายสัตว์ แต่ท้าย ที่สุดแล้วมนุษย์ก็ไม่อาจทำลายจิตวิญญาณของสัตว์นั้นได้

นอกจากนี้ แนวความคิดเกี่ยวกับสถานะสัตว์ยังได้ พัฒนาถึงขั้นที่นักคิดสมัยใหม่หลายคนมีความเห็นว่าสัตว์ ควรมีสหิธิ และขณะเดียวกันมนุษย์ก็มีหน้าที่ต่อสัตว์ กล่าว คือ เจอเร็มี เบนธัมเห็นว่า สัตว์เหมือนมนุษย์ที่มีสิทธิปลอด

จากการได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น โดยมองว่า สัตว์มีความรู้สึก มีความสามารถในการรับรู้ความกดดัน และความเจ็บปวดได้และด้วยเหตุนี้เองที่การทำร้ายหรือ ทารุณสัตว์ที่อยู่ในความครอบครองของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่ ผิดศีลธรรมอย่างแน่นอน (ธันวรัตน์ โรจนโรวรรณ, 2551) ส่วนเซอร์แมน แดกเกต ได้กล่าวว่าสัตว์เป็นส่วนหนึ่งของการ สร้างสรรค์ของพระเจ้า สัตว์จึงได้รับสิทธิพิเศษรวมถึง สิทธิที่จะปลอดจากการถูกทำให้ได้รับความเจ็บปวดโดยไม่จำเป็นจากฝีมือมนุษย์ (ธันวรัตน์ โรจนโรวรรณ, 2551) และในยุคต่อมา เฮนรี ซอล ได้อธิบายเพิ่มเติมจากคำกล่าว ของแดกเกต โดยกล่าวว่าสัตว์มีสิทธิและสิทธินี้เกิดขึ้นจาก ความเป็นอิสระในการดำรงชีวิตโดยธรรมชาติของสัตว์ การ ยอมรับดังกล่าวถือเป็นการพัฒนามนุษย์ให้เป็นอารยชน ขนมากขึ้น และเห็นว่าสัตว์ยังคงถูกมนุษย์ใช้ตามความ ต้องการได้ แต่มนุษย์ไม่ควรที่จะมีสิทธิทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือทำร้ายโดยไม่จำเป็นจากการใช้สัตว์เพื่อประโยชน์ ของมนุษย์อย่างแน่นอน ซึ่งหากมีการกระทำดังกล่าวก็ ถือว่าเป็นความผิดหรือความไม่ถูกต้องตามธรรมเนียมของคลอง ธรรม (สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทยและ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม, 2550)

ในเวลาต่อมาแนวความคิดเกี่ยวกับสัตว์ของสังคม ตะวันตกได้รับการพัฒนาและมีการยกระดับสถานะภาพของ สัตว์มากขึ้นถึงขั้นให้สัตว์มีสถานะเท่าเทียมกับมนุษย์ (ประ พิมพพรรณ เงินทิพย์, 2554) เกิดเป็นแนวความคิดทาง ปรัชญาในเรื่องสิทธิสัตว์ขึ้นโดยเห็นว่าสัตว์นั้นมีคุณค่าเช่น เดียวกับมนุษย์ สัตว์จึงสมควรได้รับสิทธิ (animal rights) และมนุษย์มีหน้าที่โดยตรงต่อสัตว์ ตัวอย่างนักคิดปรัชญา เช่น ทอม เรแกน และอิงกริด นิวเครอค์ ซึ่งต่างได้พยายาม ขยายแนวความคิดให้สัตว์มีสิทธิมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ให้ มนุษย์มีความรับผิดชอบต่อสัตว์มากขึ้น และปฏิเสธการ กระทำที่ไม่สมควรของมนุษย์อันเป็นเหตุให้สัตว์ต้องได้รับ ความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน

อนึ่ง ปรัชญาเรื่องสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์แม้ จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่โดยพื้นฐานแล้วทั้งสองเรื่องนั้น มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้ (ธันวรัตน์ โรจนโรวรรณ, 2551)

สิทธิสัตว์ (animal rights) หมายถึง สิทธิของสัตว์ ซึ่งไม่ใช่มนุษย์ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างอิสระปราศจากการหา

ประโยชน์ของมนุษย์ หรือถูกมนุษย์ทารุณหรือกักขัง เป็นมุมมองของ นักปรัชญาที่ว่าสัตว์มีสิทธิเหมือนหรือคล้ายกับมนุษย์ นักสิทธิสัตว์เชื่อว่า มนุษย์ไม่มีสิทธิที่จะใช้สัตว์ไม่ว่ากรณีใดๆ และต่อต้านการใช้สัตว์โดยมนุษย์ในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการใช้อย่างมีมนุษยธรรม อย่างมีความรับผิดชอบ หรือการใช้สัตว์จะทำให้มนุษย์ได้ประโยชน์เพียงใดก็ตาม นอกจากนี้ยังสนับสนุนกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่ห้ามการแข่งม้า การล่าสัตว์ การใช้สัตว์ในการแสดง หรือในคณะละครสัตว์ การใช้สัตว์ทดลองยาหรือทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเพาะเลี้ยงสัตว์ การใช้สัตว์ในอุตสาหกรรม การบันเทิง การกีฬา เพื่อการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อเป็นอาหาร การเลี้ยงสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น

ขณะที่การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare) หมายถึงทัศนคติเกี่ยวกับสัตว์โดยเฉพาะ สัตว์ที่อยู่ในความดูแลของมนุษย์ว่าควรปราศจากความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมาน โดยการจัดสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่สัตว์ไม่ว่าจะเป็นอาหาร น้ำ ที่อยู่ การรักษาทางการแพทย์ ฯลฯ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ถือเป็นเรื่องของข้อผูกมัดหรือพันธะทางศีลธรรมที่มนุษย์พึงมีต่อสัตว์ (Yuri Dmitriyev, 2534) กล่าวคือ มนุษย์มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมที่จะไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการทารุณสัตว์หรือทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็น ไม่ห้ามมนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์จากสัตว์ แต่การใช้ประโยชน์จากสัตว์ไม่ว่ากรณีใดก็ตามนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม (ศุภมาส ชินวินิจกุล, 2557) โดยสมควรจัดให้สัตว์มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสมในการดำรงชีพของสัตว์นั้นๆ รวมทั้งต้องแสวงหามาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมและไม่กระทำการใดๆ ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานจากการใช้ประโยชน์โดยไม่จำเป็น สำหรับการ จัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์อย่างไร จึงจะถือว่าเหมาะสมเพียงพอ นั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม จรรยาบรรณ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ (ภาคภูมิ โลหวิรัตนนท์, 2558) การจัดสวัสดิภาพจึงเป็นเรื่องของการให้ความคุ้มครองสัตว์จากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ในทุกรูปแบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย คือ ประเทศไทยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสัตว์ประเภทหนึ่ง คือ สุนัข เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขปรากฏอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ ทั้งกฎหมายฉบับที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรง กฎหมายฉบับที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสัตว์ซึ่งหมายความว่ารวมถึงสุนัข และกฎหมายฉบับที่มีเจตนารมณ์เพื่อการอื่นแต่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัข อันได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์อีกมากกว่า 50 ฉบับ โดยอาจสรุปเป็นมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้ทั้งสิ้น 10 ประการ กล่าวคือ มาตรการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสุนัข มาตรการจดทะเบียนสุนัข มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพของสุนัข มาตรการควบคุม การนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง มาตรการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ มาตรการป้องกัน โรคติดต่อระหว่างสุนัขและคน มาตรการป้องกันโรคระบาดสัตว์ มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขควบคุมพิเศษ มาตรการจำกัดจำนวนสุนัข และมาตรการชดเชยความเสียหายที่เกิดจากสุนัข ซึ่งกฎหมายดังกล่าวเกี่ยวกับการคุ้มครองสุนัขเท่านั้น ไม่ได้คุ้มครองสัตว์ทั่วไป

สมมติฐานการวิจัย

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ยังมีมาตรการทางกฎหมายบางประการ ที่มีความไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม อันอาจก่อให้เกิดความสับสน และความไม่เท่าเทียมในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้แก่ ตำราและหนังสือกฎหมาย คำพิพากษาของคดีที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ รายงานวิจัยและรายงานการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จากอินเทอร์เน็ต แล้วนำข้อมูลเอกสารเก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์เชิงตรรกวิทยา (logical analysis) วิเคราะห์เปรียบเทียบ (comparative analysis) และวิเคราะห์เชิงนิติวิธี (juristic method analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา (descriptive research)

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอหลักกฎหมายว่าด้วยการทารุณกรรมสัตว์ของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่กฎหมายของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียและหลักกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของประเทศในเครือรัฐออสเตรเลีย

1. จากการศึกษา พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

หมวด 2 มาตรา 12 องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้ (1) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (2) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (3) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรม หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (4) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรม

หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (5) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

หมวด 5 มาตรา 20 กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยมีรายละเอียดของการกระทำตามมาตรา 21 ดังนี้

(1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร (2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ (3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ (4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน (5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา (6) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน และ (7) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ (8) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือการดำรงชีวิตของสัตว์ (9) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น (10) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ (11) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด 6 กล่าวถึงการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ดังนี้

มาตรา 23 ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

หมวด 8 กล่าวถึง บทกำหนดโทษไว้ดังนี้

มาตรา 30 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 31 หากฝ่าฝืนมาตรา 20 ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. จากการศึกษาพระราชบัญญัติสัตว์ (animal act 1953) ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมใน ค.ศ. 2006 ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย กำหนดหลักเกณฑ์การกระทำที่เป็นความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยกำหนดให้บุคคลจัดการต่อสัตว์ หรือมีส่วนสนับสนุนในการบริหารจัดการ หรือกระทำการจัดหาสถานที่ หรืออนุญาตให้ใช้สถานที่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการนำสัตว์มาต่อสู้ และกำหนดให้ผู้ซุ่มการต่อสัตว์ หรือผู้เพาะเลี้ยง ซื่อขาย นำเข้า ส่งออกเพื่อใช้ในการต่อสู้ นั้น มีความผิดและต้องได้รับโทษตามกฎหมายด้วยความผิดประเภนี้เป็นความรับผิดชอบโดยเด็ดขาด เท่ากับว่าเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น กฎหมายจะไม่พิจารณาถึงสภาพจิตใจ หรือเจตนาของผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบในทางอาญาต่อผลของความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายนั้นโดยทันที พบว่ามีสาระสำคัญดังนี้

(1) มาตรา 44 (1) วรรค 2 ได้กำหนดอัตราโทษสำหรับบุคคลที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ไว้ โดยบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบจ่ายค่าปรับ 200 ริงกิต หรือโทษจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และนอกจากนี้ในมาตรา 73 ได้กำหนดเพิ่มโทษสำหรับผู้ซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ได้กระทำความผิดเป็น ครั้งที่ 2 ในความผิดที่ถูกตัดสิน หรือได้กระทำความผิดอื่นที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน ภายหลังจากที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดจะต้องรับโทษจำคุกเป็นเวลา 2 เดือนเพิ่มขึ้น

(2) ศาลมีอำนาจสั่งริบสัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม

พระราชบัญญัติสัตว์ของสหพันธรัฐมาเลเซีย มีการบัญญัติโดยให้อำนาจศาลมีคำสั่ง ริบสัตว์ หรือเคลื่อนย้ายสัตว์จากเจ้าของที่ถูกตัดสินว่ากระทำทารุณกรรมต่อสัตว์ได้ ซึ่งเมื่อศาลตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดแล้วนอกจากนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งริบสัตว์ และสัตว์ต้องถูกส่งให้ไปอยู่ในความดูแลขององค์กรเกี่ยวกับสัตว์ที่มีอำนาจตามกฎหมายได้ กฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูสัตว์นั้นต่อไปในอนาคต หรือให้ผู้

กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ให้แก่องค์กรที่ดูแลสัตว์

(3) ศาลมีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในชั้นศาล (destruction animals order)

พระราชบัญญัติสัตว์ ค.ศ. 1953 มาตรา 48 (1) บัญญัติโดยให้อำนาจศาลในการที่จะสั่ง ให้ทำลายสัตว์ว่า “ศาล เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของรัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ผู้มีอำนาจที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยสัตวแพทย์ ได้ตรวจสอบว่า สัตว์เป็นโรค หรือเจ็บป่วย และโรคหรืออาการเจ็บป่วยนั้นมาจากการทรมานซึ่งไม่สามารถเยียวยาได้ หรือหากปล่อยให้สัตว์มีชีวิตต่อไปจะเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ หรือสัตว์เป็นโรคที่รักษาไม่ได้ หรือสัตว์ได้รับความเจ็บป่วยสาหัส หรือมีสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ ไม่อาจรักษาให้หายได้และหากปล่อยไว้จะเป็นการทรมานต่อสัตว์ อาจสั่งให้ทำลายสัตว์ในชั้นศาลได้โดยทันทีภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และในการนี้ไม่มีการชดใช้สัตว์ที่ถูกสั่งให้ทำลายแก่ผู้ที่ยังอ้างว่าเป็นเจ้าของสัตว์ตามมาตรา 44” เห็นว่า มาตรการนี้เป็นกรณีที่ศาลต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่สัตว์ก่อนที่ศาลมีคำสั่งทำลายสัตว์

(4) คำสั่งคุ้มครองสัตว์

พระราชบัญญัติสัตว์ ค.ศ. 1953 ได้กำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรมสัตว์ภายหลังที่ศาลมีคำสั่งตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ ตามมาตรา 47 กำหนดไว้ว่า “เมื่อบุคคลใดๆ ก็ตามถูกตัดสินว่ากระทำความผิดฐานทารุณกรรมต่อสัตว์แล้วศาลอาจมีคำสั่งให้สัตว์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามความเหมาะสม” ยกตัวอย่าง ศาลอาจมีคำสั่งให้สัตว์อยู่ในความเลี้ยงดูและดูแลของสัตวแพทย์ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดห้ามมิให้อนุญาตใช้งานสัตว์ในระหว่างตามที่ศาลกำหนด หรือจนกว่าจะได้มีคำสั่งอนุญาตให้ใช้งานได้ภายหลังโดยศาลหรือสัตวแพทย์ผู้มีอำนาจที่ไม่ต่ำกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยสัตวแพทย์ ทั้งนี้คำนึงสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์เป็นสำคัญ

(5) การให้รางวัลแก่ผู้ให้ข้อมูลการทารุณกรรมสัตว์ (award to informer)

ตามพระราชบัญญัติสัตว์ ค.ศ. 1953 มาตรา 50 (1) พระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ เกี่ยวกับ

การป้องกันทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ดัง
ในข้อความในมาตราอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ข้างต้นแล้ว แต่นอกจาก
เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ แล้ว พระราช
บัญญัตินี้ยังได้มีการบัญญัติให้เงินรางวัลแก่ผู้ที่ให้ข้อมูลใน
คดีทารุณกรรมสัตว์ที่เกิดขึ้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าว มีการ
บัญญัติไว้ว่า “ศาลอาจให้เงินรางวัลจำนวนหนึ่งที่ไม่เกิน
ครึ่งหนึ่งของเงินค่าปรับสำหรับความผิดแก่ผู้ที่ให้ข้อมูล
หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสในการพบเห็นการทารุณกรรมสัตว์”

3. จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการป้องกันการ
ทารุณกรรมสัตว์ของประเทศออสเตรเลีย ค.ศ. 2002 (ani-
mal welfare 2002) ในพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ.
2002 ของรัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลีย มีหลักเกณฑ์
ในการคุ้มครองสัตว์ปรากฏตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการ
ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ในพระราชบัญญัติสวัสดิภาพ
สัตว์ (animal welfare act 2002) มาตรา 19 ของรัฐเวส
เทิร์นออสเตรเลีย ได้กำหนดเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณ
กรรมสัตว์ไว้ว่า ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการทารุณโหด
ร้ายต่อสัตว์โดยการกำหนดบทลงโทษ คือ โทษปรับขั้นต่ำ
2,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ และโทษสูงสุด คือ โทษปรับ
50,000 ออสเตรเลียดอลลาร์และโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ส่วน
รัฐนิวเซาท์เวลส์ ปรากฏตามพระราชบัญญัติป้องกันการ
ทารุณกรรมสัตว์ (prevention of cruelty to animals
act 1975) มาตรา 5 กำหนดให้บุคคลต้องไม่ทารุณกรรม
ต่อสัตว์ หากฝ่าฝืนต้องได้รับโทษโดยมีโทษ สูงสุด คือ ใน
กรณีร่วมกันกระทำความผิด จะมีโทษปรับ 250 ของหน่วย
การลงโทษ และในกรณีไม่ได้ร่วมกันกระทำความผิด บุคคล
จะมีโทษปรับ 50 ของหน่วยการลงโทษ หรือโทษจำคุกเป็น
เวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้บทบัญญัติดังกล่าว ยังได้ขยายความ
ออกไปอีกว่า บุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ครอบครอง หรือ
ดูแลสัตว์นั้นหรือไม่ก็ตาม กระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์
ถ้าการกระทำของบุคคลนั้นมีเจตนากระทำการทารุณ
โหดร้ายทำให้สัตว์ต้องทุกข์ทรมาน ได้รับความเจ็บปวด
ทำให้สัตว์พิการ ล่วงละเมิดต่อสัตว์หรือใช้งานสัตว์อย่างไร
มนุษยธรรม หรือการกระทำอื่นใด ที่เป็นเหตุทำให้สัตว์ได้
รับอันตราย อันตรายในที่นี้ รวมถึงการได้รับบาดเจ็บ ความ
เจ็บปวด และความทุกข์ทรมาน โดยพิจารณาตามหลักฐาน
ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับสัตว์ วิเคราะห์จากสรีรวิทยาของ

สัตว์ หรือดูพฤติกรรมปฏิกิริยาของสัตว์ภายหลังพบการ
ทารุณกรรมสัตว์มาแล้ว และ ได้กำหนดบุคคลที่ดูแลสัตว์
(person in charge of an animal or a person who
being in charge any animal) ซึ่งหมายถึง เจ้าของสัตว์
หรือบุคคลที่ดูแลหรือควบคุมสัตว์ที่แท้จริง หรือบุคคลซึ่งมี
สัตว์อยู่ในความครอบครอง ได้เพิกเฉย หรือละเลยในการ
ดูแลหรือการไม่เลี้ยงดูสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์
อย่างเหมาะสม เป็นการกระทำที่เป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์
อย่างหนึ่ง อีกทั้งกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของ
เครือรัฐออสเตรเลีย ไม่พบว่ากฎหมายได้มีการเรียกร้องให้
การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ถือว่าเป็นการทารุณกรรม
สัตว์จะต้องกระทำโดยมีเจตนา หรือกระทำโดยประมาท
ประกอบด้วย เว้นแต่กรณีการวางยาพิษหรือให้สารพิษที่
เป็นอันตรายต่อสัตว์ ที่บทบัญญัติกฎหมายนั้นได้กำหนด
ไว้ชัดเจนว่าผู้กระทำจะต้องกระทำโดยเจตนาหรือประมาท

การอภิปรายผล

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายเปรียบเทียบ
กฎหมายการทารุณสัตว์ของประเทศไทย ประเทศสหพันธรัฐ
มาเลเซีย และประเทศออสเตรเลีย ดังนี้

1. เปรียบเทียบนิยามการคุ้มครองการทารุณ
สัตว์ ระหว่างประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศ
ออสเตรเลีย พบว่า ในประเทศไทยกำหนดห้ามการทารุณ
กรรมแก่สัตว์ในมาตร 20 แต่มีกรณียกเว้น 11 ข้อ ตาม
มาตรา 21 ซึ่งต่างจากในประเทศมาเลเซียที่กำหนดให้ความ
ผิดฐานทารุณกรรมสัตว์น้อยกว่า โดยระบุเฉพาะบุคคลผู้
จัดการต่อสัตว์หรือมีส่วนสนับสนุนในการบริหารจัดการ
หรือกระทำการจัดหาสถานที่ หรืออนุญาตให้ใช้สถานที่
โดยมีวัตถุประสงค์ของการนำสัตว์มาต่อสู้อยู่ และกำหนดให้
ผู้ชมการต่อสู้อยู่ หรือผู้เพาะเลี้ยง ชื้อขาย นำเข้า ส่งออก
เพื่อใช้ในการต่อสู้อยู่ แต่แตกต่างจากประเทศออสเตรเลีย
ที่ทางประเทศออสเตรเลียได้กำหนดไว้ว่า บุคคลผู้กระทำ
การทารุณกรรมสัตว์ได้แก่ บุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ครอบ
ครอง หรือดูแลสัตว์นั้นหรือไม่ก็ตาม กระทำการทารุณ
กรรมต่อสัตว์ ถ้าการกระทำของบุคคลนั้นมีเจตนากระทำ
การทารุณโหดร้ายทำให้สัตว์ต้องทุกข์ทรมาน ได้รับความ
เจ็บปวด ทำให้สัตว์พิการ ล่วงละเมิดต่อสัตว์หรือใช้งานสัตว์

อย่างไรมนุษยธรรม หรือการกระทำอื่นใด ที่เป็นเหตุทำให้สัตว์ได้รับอันตราย อันตรายในที่นี้ รวมถึงการได้รับบาดเจ็บ ความเจ็บปวด และความทุกข์ทรมาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีช่องโหว่สำหรับการทารุณสัตว์มากกว่าในประเทศออสเตรเลียที่กรณียกเว้นต่าง ๆ นั้น พิจารณาได้ว่า ไม่มีความจำเป็นต้องเว้นว่าไม่ใช่การทารุณสัตว์

2. เปรียบเทียบในแง่บทลงโทษของผู้กระทำผิดระหว่างประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศออสเตรเลีย พบว่า ในประเทศไทย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ในประเทศมาเลเซีย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือจ่ายค่าปรับไม่เกิน 200 ริงกิต และในประเทศออสเตรเลีย กำหนดโทษไว้ว่า โทษปรับขั้นต่ำ 2,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ และโทษสูงสุด คือ โทษปรับ 50,000 ออสเตรเลียดอลลาร์และโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี จะเห็นได้ว่า การกำหนดโทษในประเทศไทยสูงกว่าในประเทศมาเลเซียแต่ต่ำกว่าในประเทศออสเตรเลียซึ่งอาจเป็นเพราะว่าประเทศไทยมีการเลี้ยงดูสัตว์และใช้สัตว์มากกว่าในประเทศมาเลเซีย จึงทำให้ประเทศไทยกำหนดระวางโทษที่สูงกว่าในประเทศมาเลเซีย แต่ในขณะเดียวกันการใช้สัตว์เพื่องานต่าง ๆ อาจมีน้อยกว่าในประเทศออสเตรเลีย จึงทำให้กำหนดโทษน้อยกว่า

3. เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายมาเลเซีย พบว่า กฎหมายของมาเลเซียมีข้อโดดเด่นอีกประการหนึ่งได้แก่ ศาลมีคำสั่ง ริบสัตว์ หรือเคลื่อนย้ายสัตว์จากเจ้าของที่ถูกตัดสินว่ากระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ได้ ซึ่งเมื่อศาลตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดแล้วนอกจากนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งริบสัตว์ และสัตว์ต้องถูกส่งให้ไปอยู่ในความดูแลขององค์กรเกี่ยวกับสัตว์ที่มีอำนาจตามกฎหมายได้ ข้อกำหนดดังกล่าวมีข้อดีที่ชัดเจนในการปกป้องสัตว์และการดูแลสัตว์ที่ถูกทารุณแล้วให้อยู่ในความดูแลของหน่วยงานพิทักษ์สัตว์ ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีข้อบัญญัติในลักษณะนี้ชัดเจน ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า ในประเทศไทย การทารุณสัตว์จนถึงกระบวนกรฟ้องร้องต่อศาลยังไม่มี ความชัดเจน ดังนั้นการพิทักษ์สัตว์ที่ถูกทารุณกรรมอาจยังไม่มีความสำคัญมาก

ข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ประกอบด้วย 8 หมวด มีทั้งสิ้น 36 มาตรา กำหนดให้บุคคลห้ามกระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยมีกรณียกเว้น 11 กรณี เช่น การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น โดยกำหนดโทษผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์เพื่อเสนอแนะนโยบาย แผน มาตรการ และแนวทางที่สร้างความตระหนักในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อป้องกันการทารุณกรรม ควบคุมปริมาณสัตว์ได้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ฉบับแรกในประเทศไทย ดังนั้น จึงมีจุดที่จะต้องนำมาปรับปรุงหลายประเด็น ดังนี้

1. จากมาตราที่ 20 กำหนดความหมายของการทารุณสัตว์ที่ไม่ชัดเจน ดังนั้น ในอนาคตควรเพิ่มความหมายของการกระทำที่เป็นการทารุณสัตว์ที่ชัดเจนให้ครอบคลุมในทุกกรณี เพื่อมิให้เกิดเป็นข้อพิพาทในภายหลัง
2. ควรมีข้อบัญญัติปัญหาสภาพการทารุณสัตว์ทางกีฬา เช่น ละครสัตว์ ยังไม่มีการนิยามที่ชัดเจน ตลอดจนถึงบทลงโทษ ดังนั้น ในอนาคตต้องมีบทบัญญัติในกรณีดังกล่าวให้ชัดเจนขึ้น
3. กำหนดให้มีการพิทักษ์สัตว์ที่ได้รับการทารุณกรรม โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับการรับรองถูกต้องเป็นสิ่งที่สมควรกระทำและบัญญัติไว้ในกฎหมายต่อไปในอนาคต
4. กำหนดให้มีการพิทักษ์สัตว์ที่ได้รับการทารุณกรรม โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับการรับรองถูกต้องเป็นสิ่งที่สมควรกระทำและบัญญัติไว้ในกฎหมายต่อไปในอนาคต

References

- Chinvanichakul, S. (2014). Animal welfare protection. *Assumption University Press*, 5(2), 38-40. (in Thai)
- Jungchan, A. (2015). Prevention of cruelty to animals act B.E. 2557. *Research and Development Newsletter*, 14(151), 23-24. (in Thai)
- Lohavaritanon, P. (2015). Observation on the prevention of cruelty to animals act B.E. 2557. *Law Journal*, 44(2), 537-554. (in Thai)
- Ngoentip, P. (2554). *Legal measures for the animals protection and the animals welfare in Thailand*. Master of Laws Thesis, Thammasart University. (in Thai)
- Rojanawan, T. (2008). *Legal measures for the prevention of cruelty to animals*. Master of Laws Thesis, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sonthipong, U. (2009). *Human right*. Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- Thai Society for the Prevention of Cruelty to Animal and Collage of Social Innovation. (2007). *White paper on animal abuse situation in Thailand*. Prathumtani: Rangsit University. (in Thai)
- Vachanasawat, K. (2008). *Criminal nomography I* (10th ed.). Bangkok: Polsiam. (in Thai)
- Yuri Dmitriyev. (1991). *Man and animals*. Bangkok: DCID. (in Thai)

